118

692

1849

Eesti-ma rahwa

Kalender

ehk

Täht-ramat

1849

aasta peäle, pärrast meie

Issanda Jesusse Kristusse sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Talliñnas,
trükkitud Gresseli kirjadega.

Märkide selletaminne.

☽ Noor-ku.

☽ Essimenne werend.

☽ Täis-ku.

☾ Wiimne werend.

p. pärrast.

p. l. pärrast lounat.

e. l. enne lounat.

P. Pühha.

Der Druck dieses nur in den Ostseegouvernements abzusetzenden Kalenders ist gestattet.

Dorpat, den 10. August 1848.

Censor Samson.

Pärrast meie kalli Issanda Jesusse Kristusse sündimist, on tännawo aasta 1849

Pärrast mailma lomist 5798

Pärrast Talliñna üllesehhitamist . . 630

Pärrast Lutterusse õige usso ülleswõtmist 332

Pärrast wanna katko 192

Pärrast sedda, kui wäggi Pranburgi läks 171

Pärrast sedda, kui Toompä põllend . 165

Pärrast sure nälja hakkatust . . . 154

Pärrast teist katko 139

Pärrast meie sure armolisse Keisri Herra NIKOLAI PAWLOWITSI sündimist 53

Pärrast sedda, kui ta hakkas wallitsema 24

Joulo- ja Wastla-päwa wahhel on: 7 näddalat.

Kristusse ümberleikamisfest. Luk. 2, 21.

1 Laup.	**Neäri P.** Aita Jummal!	

Jesus pöggeneb Egiptusse male. Matt. 2, 13.

2 Pühhap.	**P. p. Neäri**	Kange
3 Esmasp.	Enok	külm
4 Teisip.	Metusala	☾ 8, 33′ e. l.
5 Kesknäd.	Simon	ja
6 Neljap.	**3 Kunninga P.**	selge
7 Rede	Julianus	taewas.
8 Laup.	Erart	

Jesus 12 aastat wanna. Luk. 2, 41.

9 Pühhap.	**1 P. p. 3 K. P.**	
10 Esmasp.	**Paawli pääw**	Külm
11 Teisip.	Ewraim	ja
12 Kesknäd.	Rein	● 11, 41′ e. l.
13 Neljap.	Hilarius	lummesaddo.
14 Rede	Robert	
15 Laup.	Tirik	Allati

Pulmad Kana-liñnas. Joann. 2, 1.

16 Pühhap.	**2 P. p. 3 K. P.**	kange

17 Esmasp.	**Tönnikse pääw**	külmad
18 Teisip.	Aksel	päwad.
19 Kesknäd.	Sara	☽ 6, 21′ p. l.
20 Neljap.	**Wab. Sebast.**	
21 Rede	Neto	Lummesaddo
22 Laup.	Madlena	kaunis

Peälikkust Kapernauma Liñnas. Matt. 8, 1.

23 Pühhap.	**3 P. p. 3 K. P.**	kange
24 Esmasp.	Timoteus	külmaga.
25 Teisip.	**Paawli ümb.**	
26 Kesknäd.	Polikarpus	☺ 0, 54′ p. l.
27 Neljap.	Krisostom	Udduſed
28 Rede	Karel	ilmad.
29 Laup.	Samuel	

Wina-mäest. Matt. 20, 1.

30 Pühhap.	**9 P. e. Kr. üll. P.**	
31 Esmasp.	An	

12mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 9, ja läheb loja kello pool 4. Pääw on pikk 7 tundi, ja ö 17 tundi.

1Teisip.	Pirit	Külmad
2Kesknäd.	**Küünla pääw**	ilmad
3Neljap.	Hanna	☾ 5, 41′ e. l.
4Rede	Weronika	lummesao
5Laup.	Agata	ja

Külwi-mehhest. Luk. 8, 4.

6Pühhap.	**8 P. e. Kr. üll. P.**	tuisoga.
7Esmasp.	Rikart	
8Teisip.	Salomon	Parras
9Kesknäd.	Polli	külm
10Neljap.	Kolastika	ja
11Rede	Edo	● 3, 8′ e. l.
12Laup.	Eulalia	ennamiste

Pimmedast tee äres. Luk. 18, 31.

13Pühhap.	**Paasto P.**	selge
14Esmasp.	Walentin	
15Teisip.	**Wastla pääw**	taewas.
16Kesknäd.	**Tuhka pääw**	

17Neljap.	Konstantia	Heitlikud
18Rede	Konkordia	☽ 1, 41′ e. l.
19Laup.	**Sim. Apost.**	päwad.

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1.

20Pühhap.	**1 P. Paastus**	
21Esmasp.	Esaias	Kange
22Teisip.	**Peetri pääw**	lumme-
23Kesknäd.	**Palwe pääw**	saddo.
24Neljap.	**Maddise pääw**	
25Rede	Wiktorius	☾ 2, 40′ e. l.
	Kuwarjutaminne	
26Laup.	Nestor	

Kananea naeseſt. Matt. 15, 21.

27Pühhap.	**2 P. Paastus**	Tuulne
28Esmasp.	Justus	ilm.

16mal selle ku päwal tõuseb päike kello 7, lähhäb loja kello 5. Pääw on 10, ô 14 tundi pikk.

1 Teisip.	Albinus	
2 Kesknäd.	Medea	Wähhä
3 Neljap.	Kadde	külm
4 Rede	Adrian	ja
5 Laup.	Angelus	☾ 2, 17′ e. l.

Kristus aiab kurratid wälja. Luk. 11, 14.

6 Pühhap.	**3 P. Paastus**	lumme-
7 Esmasp.	Perpetua	saddo.
8 Teisip.	**Pöri pääw**	
9 Kesknäd.	Prudensius	Pehmed
10 Neljap.	Mikeus	ja
11 Rede	Konstantin	
12 Laup.	Krekor	● 3, 44′ p. l.

5000 meest sõdetakse. Joann. 6, 1.

13 Pühhap.	**4 P. Paastus**	niisked
14 Esmasp.	Sakarius	ilmad.
15 Teisip.	Longinus	Tuult
16 Kesknäd.	Aleksander	ja
17 Neljap.	Truta	wihmaga

18 Rede	Kabriel	seggaminne.
19 Laup.	Josep	☽ 8, 28′ e. l.

Jesus kiwwidega wisatud. Joann. 8, 46.

20 Pühhap.	**5 P. Paastus**	Selle
21 Esmasp.	Pent	järrele
22 Teisip.	Rawael	kange
23 Kesknäd.	Tiits	külm
24 Neljap.	Kasimir	
25 Rede	**Paast. Mar. p.**	ja
26 Laup.	Mannel	☺ 5, 28′ p. l.

Kristusse sisse-sõitmisest. Matt. 21, 1.

27 Pühhap.	**6 P. Paastus**	wahhest
28 Esmasp.	Kideon	lummesaddo
29 Teisip.	Kido	ja
30 Kesknäd.	Adonius	wihma.
31 Neljap.	**Suur Neljap.**	

1omal selle ku päwal tõuseb päike kello 6, lähhäb loja kello 6. Pääw on 12, ja ö 12 tundi pitk.

1	Rede	**Suur Rede, Karjalask. p.**
2	Laup.	Pauline

Kristusse üllestousmisfest. Mark. 16, 1.

3	Pühhap.	**Üllestousm. P.**	☾ 8, 46′ p. l.
4	Esmasp.	**2 Pühha**	Tuulne
5	Teisip.	**3 Pühha**	ja
6	Kesknäd.	Kölestin	wihmane
7	Neljap.	Aron	ilm.
8	Rede	Liborius	
9	Laup.	Pogislaus	Pehmed

Kinnipandud uksteſt. Joann. 20, 19.

10	Pühhap.	**1 P. p. üll. P.**	ja
11	Esmasp.	Leo	● 1, 32′ e. l.
12	Teisip.	Julius	niisked
13	Kesknäd.	Justinus	ilmad,
14	Neljap.	**Künni pääw**	wahhest
15	Rede	Olimpia	lummesaddo.
16	Laup.	Karisius	

Heast karjatfest. Joann. 10, 12.

17	Pühhap.	**2 P. p. üll. P.**	☽ 3, 56′ p. l.
18	Esmasp.	Walerian	Ilddused
19	Teisip.	Timon	päwad.
20	Kesknäd.	Jakobina	
21	Neljap.	Adolarius	Nüüd
22	Rede	Kajus	tullewad
23	Laup.	**Jürri pääw**	sojad

Ürrikesse aia pärrast. Joann. 16, 16.

24	Pühhap.	**3 P. p. üll. P.**	päwad
25	Esmasp.	**Markusse p.**	☺ 8, 45′ e. l.
26	Teisip.	Etsekias	ja
27	Kesknäd.	Anastasius	wägga
28	Neljap.	Witalis	hea
29	Rede	Reimund	ilm.
30	Laup.	Erast	

12mal selle ku päwal töuseb päike kello pool 5, ja lähhäb loja kello pool 8. Pääw on pikk 15, ja ö 9 tundi.

Kristusse ärraminnemisfest. Joann. 16, 5.

1 Pühhap.	**4 P. p. üll. P., Wolbri p.**	
2 Esmasp.	Sigismund	Wihma
3 Teisip.	**† Leidminne**	☾ 0, 8′ p. l.
4 Kesknäd.	Tio	
5 Neljap.	Kottard	ja soe
6 Rede	Susanna	tuul.
7 Laup.	Ulrika	

Ôigest pallumisfest. Joann. 16, 23.

8 Pühhap.	**5 P. p. üll. P.**	
9 Esmasp.	Niggulas	Hea
10 Teisip.	Kordian	● 9, 15′ e. l.
11 Kesknäd.	Pankratius	wilja-
12 Neljap.	**Taewa minn. p.** (Suur † pääw)	lisfed
13 Rede	Serwatius	päwad.
14 Laup.	Kristjaan	

Römustajast Waimust. Joann. 15, 26.

15 Pühhap.	**6 P. p. üll. P.**	Pärrast
16 Esmasp.	Peregrinus	sedda

17 Teisip.	Anton	☌ 1, 1′ e. l.
18 Kesknäd.	Erik	wägga
19 Neljap.	Aggäus	sojad
20 Rede	Pil	ilmad.
21 Laup.	Pontusine	

Pühhast waimust. Joann. 14, 23.

22 Pühhap.	**Nelli Pühhi**	Külmad
23 Esmasp.	**2 Pühha**	ja
24 Teisip.	**3 Pühha**	niisked
25 Kesknäd.	Urbanus	☺ 0, 5′ e. l.
26 Neljap.	Eduard	päwad,
27 Rede	Peet	wahhest
28 Laup.	Willem	

Jesus ja Nikodemus. Joann. 3, 1.

29 Pühhap.	**Kaino Jum. P.**	ka
30 Esmasp.	Wikand	tuul.
31 Teisip.	Petronella	

8mal selle ku päwal töuseb päike kello pool 4, ja lähhäb loja kello pool 9. Pääw on pikk 17, agga ∂ 7 tundi.

1	Kesknäd.	Kotskal
2	Neljap.	Martellus
3	Rede	Rasmus
4	Laup.	Tarius

☾ 0, 2′ e. l.
Sojad
päwad

Rikkast mehhest. Luk. 16, 19.

5	Pühhap.	**1 P. p. 3 a. J. P.**
6	Esmasp.	Artemius
7	Teisip.	Lukretsia
8	Kesknäd.	Medardus
9	Neljap.	**Pitkem pääw**
10	Rede	Wlawius
11	Laup.	Parnabas

ja
kallid
wiljalisſed
● 3, 57′ p. l.
ilmad.
Wahheſt

Sureſt öhto ſõmaaiaſt. Luk. 14, 16.

12	Pühhap.	**2 P. p. 3 a. J. P.**
13	Esmasp.	Tobias
14	Teisip.	Walerius
15	Kesknäd.	**Widi pääw**
16	Neljap.	Justina
17	Rede	Nikander

wihma,
ja
wahheſt
◐ 0, 22′ p. l.
pikſe
pilwed

18	Laup.	Homerus

Kaddunud lambaſt. Luk. 15, 1.

19	Pühhap.	**3 P. p. 3 a. J. P.**
20	Esmasp.	Wlorentin
21	Teisip.	Rael
22	Kesknäd.	Karolina
23	Neljap.	Paſilius
24	Rede	**Jani pääw**
25	Laup.	Webronia

tulega.
Allati
kännad
☺ 3, 7′ p. l.
päwad.

Olge armoliſsed. Luk. 6, 36.

26	Pühhap.	**4 P. p. 3 a. J. P.**
27	Esmasp.	Ladislaus
28	Teisip.	Joſua
29	Kesknäd.	**Peetr. Pawl. p.**
30	Neljap.	Lilla

Udduſed
ilmad.

1omal ſelle ku päwal tõuſeb päike 3 werendit pärraſt kello 2, ja lähhäb loja üks werend pärraſt kello 9. Pääw on pikk 18 ja üks pool tundi, agga ö 5 ja üks pool tundi.

Julius. Heina-ku.

1 Rede	Teobald	☾ 8, 46′ e. l.
2 Laup.	**Heina Mar. p.**	

Rohkest kallasagist. Luk. 5, 1.

3 Pühhap.	**5 P. p. 3 a. J. P.**	Wägga
4 Esmasp.	Ulrik	sojad
5 Teisip.	Anselm	päwad
6 Kesknäd.	Hektor	ja
7 Neljap.	Temetrius	● 10, 54′ p. l.
8 Rede	Kilian	mürrista-
9 Laup.	Kirillus	minne.

Wariseride õigusfest. Matt. 5, 20.

10 Pühhap.	**6 P. p. 3 a. J. P.**	Soe
	7 Wenda	
11 Esmasp.	Eleonora	ja hea
12 Teisip.	Hindrik	suine ilm.
13 Kesknäd.	**Marreta pääw**	Mürrista-
14 Neljap.	Ponawent	minne,
15 Rede	**Apost. jagg.**	☽ 2, 13′ e. l.
16 Laup.	August	rahhe

Sel kuul on 31 päwa.

4000 meest sõdetakse. Mark. 8, 1.

17 Pühhap.	**7 P. p. 3 a. J. P.**	ja wihm.
18 Esmasp.	Rosina	Sojad
19 Teisip.	Wridrika	kuiwad
20 Kesknäd.	Elias	ilmad.
21 Neljap.	Taniel	
22 Rede	**Maria Mad.**	Soe
23 Laup.	Oskar	☉ 5, 30′ e. l.

Walle prohwetidest. Matt. 7, 15.

24 Pühhap.	**8. P. p. 3 a. J. P.**	lähhäb
25 Esmasp.	**Jakobi pääw**	weel
26 Teisip.	Anno	suremaks.
27 Kesknäd.	Marta	
28 Neljap.	Plato	Wihma.
29 Rede	**Olowi pääw**	
30 Laup.	Abdon	☾ 3, 11′ p. l.

Üllekohtusfest maia-piddajast. Luk. 16, 1.

31 Pühhap.	**9 P. p. 3 a. J. P.**	

12mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 4, ja lähhäb loja kello pool 9. Pääw on pikk 17, agga ö 7 tundi.

1 Esmasp.	**Peetri wang.**	
2 Teisip.	Hannibal	Allati
3 Kesknäd.	Eleasar	soe
4 Neljap.	Tominikus	ja hea
5 Rede	Oswald	ilm.
6 Laup.	Eugenius	● 7, 11′ e. l.

Jerusalemma ärrarikmisseſt. Luk. 19, 41.

7 Pühhap.	**10 P. p. 3a. J. P.**	Mürrista-
8 Esmasp.	Kerhard	minne
9 Teisip.	Romanus	ja
10 Kesknäd.	**Lauritse pääw**	wihma.
11 Neljap.	Herm	
12 Rede	Klara	Hea,
13 Laup.	Ello	☽ 6, 34′ p. l.

Wariseriſt ja tölneriſt. Luk. 18, 9.

14 Pühhap.	**11 P. p. 3a. J. P.**	agga
15 Esmasp.	**Nukki Mar. p.**	wähhe
16 Teisip.	Isaak	tuulne
17 Kesknäd.	Wilibald	ilm.
18 Neljap.	Leno	

19 Rede	Sebald	Sojad
20 Laup.	Pärnard	ilmad,

Kurdiſt ja keletumaſt. Mark. 7, 31.

21 Pühhap.	**12 P. p. 3a. J. P.**	☺ 6, 56′ p. l.
	Ku warjutaminne	
22 Esmasp.	Wilibert	
23 Teisip.	Sakeus	wahheſt
24 Kesknäd.	**Pertli pääw**	tuult,
25 Neljap.	Ludwig	
26 Rede	Irenäus	wahheſt
27 Laup.	Kebhard	

Preeſtriſt ja lewitiſt. Luk. 10, 23.

28 Pühhap.	**13 P. p. 3a. J. P.**	☾ 8, 33′ p. l.
29 Esmasp.	**Joann. hukk.**	jälle
30 Teisip.	Penjamin	wihma.
31 Kesknäd.	Rebekka	

14mal selle ku päwal töuseb päike 3 werendit pärraſt kello 4, ja lähhäb loja üks werend pärraſt kello 7. Pääw on pikk 14 ja üks pool, agga ö 9 ja üks pool tundi.

September. Süggise- ehk Mihkli-ku.

1 Neljap.	Ekidius	
2 Rede	Lisa	Hakkab
3 Laup.	Reinard	willuks

Kümnest piddali-többisest. Luk. 17, 11.

4 Pühhap.	**14 P. p. 3 a. J. P.**	☾ 5, 40′ p. l.
5 Esmasp.	Moses	jäma
6 Teisip.	Magnus	ja
7 Kesknäd.	Regina	ennamiste
8 Neljap.	**Mar. sündmin.**	wihmased
9 Rede	Pruno	ja
10 Laup.	Sostenes	tuulsed

Mammonast. Matt. 6, 24.

11 Pühhap.	**15 P. p. 3 a. J. P., Pöri p.**	
12 Esmasp.	Sirus	☽ 1, 2′ p. l.
13 Teisip.	Amatus	ilmad.
14 Kesknäd.	**† üllendaminne**	
15 Neljap.	Nikodemus	Ikka
16 Rede	Leontina	weel
17 Laup.	Josepina	wihmased

Sel kuul on 30 päwa.

Naini-linna surnust. Luk. 7, 11.

18 Pühhap.	**16 P. p. 3 a. J. P.**	päwad,
19 Esmasp.	Werner	
20 Teisip.	Wausta	☺ 7, 11′ e. l.
21 Kesknäd.	**Matteuse p.**	Willud,
22 Neljap.	Morits	agga
23 Rede	Osea	kuiwad
24 Laup.	**Joann. sam.**	ilmad.

Wee-többisest. Luk. 14, 1.

25 Pühhap.	**17 P. p. 3 a. J. P.**	
26 Esmasp.	Harald	Uddo
27 Teisip.	Adolw	☾ 2, 22′ e. l.
28 Kesknäd.	Wentsel	
29 Neljap.	**Mihkli pääw**	pilwed.
30 Rede	Hironimus	

12mal selle ku päwal töuseb päike kello 6, ja lähhäb loja kello 6. Pääw on pikk 12, ja ö ka 12 tundi.

1 Laup.	Wolmar	

Suremast kässust. Matt. 22, 34.

2 Pühhap.	**18 P. p. 3a. J. P., Leikuse P.**	
3 Esmasp.	Jairus	Kange
4 Teisip.	Prants	● 6, 51′ e. l.
5 Kesknäd.	Wides	tuult
6 Neljap.	Luisa	ja
7 Rede	Malo	wihm.
8 Laup.	Tomasia	Taewas

Alwatud innimesseſt. Matt. 9, 1.

9 Pühhap.	**19 P. p. 3a. J. P.**	lööb
10 Esmasp.	Mai	selletama
11 Teisip.	Purkard	ja ö
12 Kesknäd.	Walwriid	☽ 8, 42′ e. l.
13 Neljap.	Teresia	
14 Rede	Kalikstus	külmad
15 Laup.	Heddo	

Pulma rideſt. Matt. 22, 1.

16 Pühhap.	**20 P. p. 3a. J. P.**	tullewad.
17 Esmasp.	Leonhard	

18 Teisip.	**Lukase pääw**	Külm
19 Kesknäd.	Lutsius	☾ 6, 24′ p. l.
20 Neljap.	Welisius	ja
21 Rede	Ursel	tuulne
22 Laup.	Kel	ilm.

Kunningamehhe poiaſt. Joann. 4, 47.

23 Pühhap.	**21 P. p. 3a. J. P.**	Seggane
	Lutteruse öige usso üllesw. P.	
24 Esmasp.	Salome	willo
25 Teisip.	Krispin	ja
26 Kesknäd.	Amandus	☾ 10, 1′ e. l.
27 Neljap.	Kapitolin	pahha
28 Rede	**Simon Judas**	ilm.
29 Laup.	Engelbreht	

Kawwalaſt ſullaſeſt. Matt. 18, 23.

30 Pühhap.	**22 P. p. 3a. J. P.**	Wihma.
31 Esmasp.	Wolwgang	

16mal ſelle ku päwal töuſeb päike kello pool 8, ja lähhäb loja kello pool 6. Pääw on pitk 9, ö 15 tundi.

1Teisip.	**Pühhade pääw**	Ilm
2Kesknäd.	**Hingede pääw**	● 10, 51′ p. l.
3Neljap.	Kottlieb	lähhäb
4Rede	Ot	külmale,
5Laup.	Plandina	ja

Kohto-rahhast. Matt. 22, 15.

6Pühhap.	**23P. p. 3a. J. P.**	hakkab
7Esmasp.	Paltser	wähhä
8Teisip.	Klaas	lund
9Kesknäd.	Joobst	saddama.
10Neljap.	**Martin Lutter**	Selge
11Rede	**Martin Piisk.**	☽ 4, 2′ e. l.
12Laup.	Jonas	külm

Jairi tütrest. Matt. 9, 18.

13Pühhap.	**24 P. p, 3a. J. P.**	ilm.
14Esmasp.	Predrik	Lummesaddo
15Teisip.	Leopold	külma
16Kesknäd.	Ottomar	tulega.
17Neljap.	Alweus	

18Rede	Esra	☺ 5, 3′ e. l.
19Laup.	Liisbet	

Hirmsast ärrakautamisse-tööst. Matt. 24, 15.

20Pühhap.	**25P. p. 3a. J. P.**	Pahhad

Surnute mällestusse Pühha.

21Esmasp.	**Mar. ohwerd.**	külmad
22Teisip.	Sesilia	päwad,
23Kesknäd.	Klement	wahhest
24Neljap.	Josias	☾ 8, 31′ p. l.
25Rede	**Kadrina pääw**	wihma-
26Laup.	Konrad	saddo

Kristusse sisse-söitmisfest. Matt. 21, 1.

27Pühhap.	**1 Krist. tull. P.**	
28Esmasp.	Künter	ja
29Teisip.	Ewert	tuult.
30Kesknäd.	**Andreksе pääw**	

9mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 9 ja lähhäb loja kello pool 4. Pääw on pikk 7, 3 17 tundi.

1 Neljap.	Arend	
2 Rede	Kandidus	● 5, 16′ p. l.
3 Laup.	Tala	

Tähhed enne wimist päwa. Luk. 21, 25.

4 Pühhap.	**2 Krist. tull. P.**	Parras
5 Esmasp.	Sabina	külm
6 Teisip.	**Niggola pääw**	ja
7 Kesknäd.	Antonie	lumme-
8 Neljap.	**Mar. sam.**	tuisk.
9 Rede	**Lühhem pääw**	
10 Laup.	Judit	☽ 9, 19′ p. l.

Joannes wangi-tornis. Matt. 11, 2.

11 Pühhap.	**3 Krist. tull. P.**	
12 Esmasp.	Ottilia	Külm
13 Teisip.	Lutsia	ja
14 Kesknäd.	Nikasius	lummi.
15 Neljap.	Johanna	
16 Rede	Albina	Selged
17 Laup.	Ignatius	☺ 3, 39′ p. l.

Joannese tunnistusseſt. Joann. 1, 19.

18 Pühhap.	**4 Krist. tull. P.**	
19 Esmasp.	Lot	ja
20 Teisip.	Abraam	allati
21 Kesknäd.	**Toma pääw**	külmad
22 Neljap.	Peata	päwad.
23 Rede	Tagobert	
24 Laup.	Adam, Ewa	☾ 10, 26′ e. l.

Kristusse sündminne. Luk. 2, 1.

25 Pühhap.	**Joulo**	
26 Esmasp.	**2 Pühha**	Kaunis
27 Teisip.	**3 Pühha**	
28 Kesknäd.	**Süta Laste p.**	kange
29 Neljap.	Noa	
30 Rede	Tawet	ilmad.
31 Laup.	Silwester	

10mal selle ku päwal tõuseb päike üks werend pärrast kello 9, ja lähhäb loja 3 werendit pärrast kello 2. Pääw on pikk 5 ja üks pool tundi, ö 18 ja üks pool tundi.

Aasta muutmisſed.

Kewwade hakkab 8. Paasto-ku päwal, kello 6, 43 minuti p. l. Siis on pääw ja ö ühhe pikkuſed.

Sui hakkab 9. Jani-ku päwal, kello 3, 37 minuti p. l. Siis on meil keigepikkem pääw.

Süggiſe hakkab 11. Mihkli-ku päwal, kello 5, 34 min. e. l. Siis on jälle pääw ja ö ühhe pikkuſed.

Talwe hakkab 9. Joulo-ku päwal, kello 11, 11 min. p. l. Siis on meil keigelühhem pääw.

Päwa- ja Ku-warjutamisſed.

Sel aastal warjutakſe Ku kaks kord, ja Päike kaks kord. Möllemad Ku-warjutamisſed on meie maal nähtawad, agga möllemad Päwa-warjutamisſed on näggematta.

Esſimenne on Päwa-warjutaminne, 11. Küünla-ku päwal, kello 3 e. l.

Teine on Ku-warjutaminne, 25. Küünla-ku päwal. Selle warjutamisſe hakkatus on kello 1, 4 minutid e. l., ja löppetus on kello 4, 4 min.

Kolmas on Päwa-warjutaminne, 6. Leikusſe-ku päwal, kello 6 e. l.

Neljas on Ku-warjutaminne, 21. Leikusſe-ku päwal. Kui Ku hakkab paiſtma kello 6, 55 minutid p. l., jubba temma ſiis on warjutud, ja ſelle warjutamisſe löppetus on kello 8, 12 min.

Wennema Üllemawallitſeja ſuguſelts.

Nikolai ſe esſimenne, Keiſer ja keige Wennerigi wallitſeja; ka Sleswik-Holſteini wallitſeja Würſt, on ſündinud 1796, Jani-ku 25. päwal.

Aleksandra Weodorowna, Keisri praua, Preiſi Printſes; ſündinud 1798, Heina-ku 1. p.

Aleksander Nikolajewits, Rigi pärria, Tſeſarewits ja Suurwürſt; on ſündinud 1818, Jürri-ku 17. päwal. Temma Praua on:

Maria Aleksandrowna, Tſeſarewna, Heſſene Printſes; ſünd. 1824, Heina-ku 27. p.

Nende lapſed:

Nikolai Aleksandrowits, Suurwürſt; ſündinud 1843, Mihkli-ku 8. päwal; ja

Aleksander Aleksandrowits, Suurwürſt; ſündinud 1845, Küünla-ku 26. päwal; ja

Wladimir Aleksandrowits, Suurwürſt; ſündinud 1847, Jürri-ku 10. päwal; ja

Aleksandra Aleksandrowna, Suurwürſti Printſes; ſündinud 1842, Leikusſe-ku 18. päwal.

Konstantin Nikolajewits, Suurwürſt; on ſündinud 1827, Mihkli-ku 9. päwal, ja temma Praua on:

Aleksandra Josepowna, Saksen-Altenburgi Printses; on sündinud 1830, Jani-ku 26. päwal.
Nikolai Nikolajewits, Suurwürst; on sündinud 1831, Heina-ku 27. päwal.
Mikael Nikolajewits, Suurwürst; on sündinud 1832, Wina-ku 13. päwal.
Mikael Pawlowits, Suurwürst, Keisri wend; on sündinud 1798, Neäri-ku 28. päwal, ja temma Praua on:
Helena Pawlowna, Wirtembergi Printses; on sündinud 1806, Joulo-ku 28. päwal.
Maria Nikolajewna, Suurwürsti Printses; on sündinud 1819, Leikusse-ku 6. päwal. Laulatud Keiserliko Printsi Maksimilian Leuchtenbergi prauaks.

Nende lapsed:

Nikolai Maksimilianowits, Prints; sündinud 1843, Heina-ku 23. päwal; ja
Eugen Maksimilianowits, Prints; sündinud 1847, Neäri-ku 27. päwal; ja
Maria Maksimilianowna, Printses; sündinud 1841, Wina-ku 4. päwal; ja
Eugenia Maksimilianowna, Printses; sündinud 1845, Paasto-ku 20. päwal.
Olga Nikolajewna, Suurwürsti Printses; on sündinud 1822, Leikusse-ku 30. päwal. Laulatud Wirtembergi Rigi pärria Karel Wridrik Aleksander prauaks, on sündinud 1823, Paasto-ku 6. päwal.
Katarina Michailowna, Suurwürsti Printses; on sündinud 1827, Leikusse-ku 16. päwal.
Maria Pawlowna, Suurwürsti Printses, Keisri ödde, Weimari ja Eisenaki Ma wallitseja Karel Wridriko praua, on sündinud 1786, Küünla-ku 4. päwal; ja temma abbikasa on sündinud 1783, Küünla-ku 2. päwal.
Anna Pawlowna, Suurwürsti Printses, Keisri ödde, Hollandima Kuninga Willemi II. praua; on sündinud 1795, Neäri-ku 7. päwal; ja temma abbikasa on sündinud 1792, Joulo-ku 6. päwal.

Kronopühhad, mis ue kirriko seädusse järrele ka Ma kirrikutes tullewad piddada:

1. Jürriku 17mal päwal. Tsesarewitsi Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi, wennerigi aujärje pärris pärria sündimisse pääw.
2. Jürriku 27mal päwal. Meie sure Keisri Praua Aleksandra Weodorowna nimme pääw.
3. Janiku 25mal päwal. Meie sure Keisri ja keige Wennerigi Wallitseja Nikolai Pawlowitsi sündimisse pääw.
4. Heinaku 1. päwal. Meie sure Keisri Praua Aleksandra Weodorowna sündimisse pääw.

5. Leikusseku 22mal päwal. Meie sure Keisri Herra ja Temma Abbikasa kronimisse pääw.
6. Leikusseku 30mal päwal. Wennerigi aujärje pärris pärria, Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi nimme pääw.
7. Talweku 20mal päwal. Meie sure Keisri Nikolai Pawlowitsi wallitsusse hakkatusse pääw.
8. Jouloku 6mal päwal. Sesamma meie sure Keisri nimme pääw.

Needsinnatsed Kronopühhad petakse nenda kui Vaasto jutlusse päwad.

Hooste-, weiste- ja kauba-ladad.

1. Eesti-ma Kubbermangus.

Tallinnas: 1) Jani-ku 20mast päwast ku otsani. 2) Mihkli-ku 26mal, 27mal ja 28mal päwal.
Rakwerre-linnas: 1) Neäri-ku 27mal ja 28mal p. 2) Jani-ku 16mal ja 17mal p. 3) Mihkli päwal.
Paide-linnas: 1) Küünla-ku 3mal päwal. 2) Jani-ku 25mal päwal. 3) Mihkli-ku 10mal ja 11mal päwal. 4) Talwe-ku 8mal ja 9mal päwal.
Haapsalo-linnas: 1) Neäri-ku 10mal ja 11mal päwal. 2) Mihkli-ku 14mal ja 15mal päwal.
Paldiski-linnas: 1) 2sel ja 3mal Küünla-ku päwal. 2) Mihkli-ku 21mal ja 22mal päwal.

Lihhola-linnas: 1) Esmaspäwal enne Wastla päwa. 2) Mihkli-ku 24mal päwal.
Raplas: 1) esstmesel redel pärrast Mihkli päwa. 2) kolmandamal redel pärrast Neäri päwa.
Keblastes: 1) Mihkli päwal ja kaks päwa se järrele. 2) Joulo-ku 19mal ja 20mal päwal linnalaat.
Merjama kirriko jures: kolmandamal Kristusse tullemisse pühhal.
Orkital: Neäri-ku 7mal ja 8mal päwal.
Kollowerres: Neäri-ku 17mal ja 18mal päwal. ja Wina-ku 4mal ja 5mal päwal.
Jöhwis: Mihkli-ku 24mal ja 25mal päwal.
Keila kirriko jures: Mihkli p. ja kaks päwa se järrele.
Jöelehtmes: näddal pärrast Mihkli päwa.

Kubbermango kohto kässo järrele ei olle lubba, ei laupäwal egga pühhapäwal lata piddada, waid, kui nenda juhtub, peab sedda teise näddala esstmesel argipäwal petama.

2. Lihwlandi-ma Kubbermangus.

Tarto-linnas: 1) Kolme kunninga suur saksa laat. 2) Peetri- 3) Maria sündimisse- ning 4) Mihkli-p.
Perno-linnas: 1) 3 näddalat pärrast Jani-päwa üks suur saksa laat. 2) Esmaspääw ning Teistpääw enne Mihkli-päwa. 3) Esmaspääw ning Teistpääw pärrast 3mat Kristusse tullemisse pühha.
Willandi-linnas: 1) Küünla-ku 2sel päwal üks

suur saksa laat, 8 päwa. 2) Jani päwal, 3 päwa, ning 3) 24mal Mihkli-ku päwal.
Kurresare-liñnas: 1) 6mal Küünla-ku päwal. 2) Mihkli-ku 15mal, 16mal ja 17mal päwal.
Werro-liñnas: 1) Jani päwal. 2) 24mal Mihkli-ku päwal. 3) Üks suur saksa laat, mis 8 päwa petakse 22sest Küünla-ku päwast. 4) 10mal Talwe-ku päwal.
Walka-liñnas: 1) 12mal Jani-ku päwal. 2) 10mal Leikusse-ku ja 3) 29mal Mihkli-ku päwal.
Kastnas: Mihkli-ku 8mal ja 9mal päwal.
Audrus: 17mal ja 18mal Mihkli-ku päwal.
Põltsama-mõisas: 17mal Mihkli-ku päwal.
Lustiwerre-mõisas: 15mal Wina-ku päwal.
Põrawerre-mõisas: 13mal Mihkli-ku päwal.
Kaanso-mõisas: 30mal Leikuse-ku päwal.
Korti-mõisas: liggi Walka-liñna, 15mal Mihkli-ku päwal.
Rappina-mõisas: 4mal ja 5mal Mihkli-ku päwal.
Weski-mõisas: Kambia kihhelkonnas, 15mal Wina-ku päwal.
Oldre-mõisas: Helme kihhelkonnas, 10mal ja 11mal Mihkli-ku päwal.
Helme-mõisas: 15mal Leikusse-ku päwal.
Tarwaste-mõisas: 29mal Jani-ku päwal.
Wendro-mõisas: 20mal ja 21mal Mihkli-ku päwal.

Weel monned luggemissed töeste sündinud asjadest.

Kas sa olled kannatlik?

Saggedaste on meie armsa Ma-rahwa jures kuulda, et wannemad wägga illusaste ja rahholiste omma lastega ellawad, agga ni pea kui minnia ehk wäimees maiasse tulleb, on tülli ja kärra lahti; agga et sesamma suggone waene luggo mitte üksnes meie, waid ka woeral maal on, saab teile se jut tunnistada, mis teie praego siin sate luggeda.

Saksa maal olli üks tüttar laps mehhele läinud ja ellas omma mehhega wägga illusaste ja rahholiste, nenda kuida wagga abbiello rahwa kohhus on; ep olnud siis immeks pañna, et mees, kes keigest südamest omma naest armastas, mitte ennam nenda kui enne keik omma murret omma emmale kostis, ehk mis ta südame peäle olli temmale räkis, waid omma naesele. — Mehhe emma olli kül peält nähha jummalakartlik naene, kes saggedaste pühhas koias ja Jummala armo laual käis ning arwas, et temma muud hoolt ennam ei prukind omma hinge eest kanda, et se jo piddi täis ja selge Jummala te-

nistus ollema. Agga temma ei walwand ennast mitte, ei pannud mitte tähhele, kuida se kurri mõtte, et temma poeg ennam ei piddant suggogi temmast holima, nenda temma südame sees juurt wõttis, et wähhe awalt ikka tiggedamaks sai, omma poia, ja isseärraniste omma minnia wasto, kelle peäle emma kaddeda silmiga wahtis kui selle peäle, kes olleks kallimat warrandust temma käest ärrawõtnud. — Se kaddedus ja tiggedus wõttis ikka süggawamalt emma südames juurt ja kaswis wimaks awwalikko wihhaks ja waenuks. — Ei kõlband ühtegi mis minnia teggi, siis olli temma laisk, siis holeto, siis rojane, ja kui sesuggust alwa naest laitis temma ämb tedda ka rahwa wasto, nenda et keik nabri rahwas tedda, ämma tühja jutto pärrast, wägga alwaks piddasid ning mitmele halle meel olli mehhega, et Jummala nuhtlus temma peäle olli langend, sesugguse kõlwato naesega ellada. — Ei millalgi ei waatnud ämb lahke silmidega omma minnia peäle, millalgi temma ei kuulnud üht tassast ja armsa sanna temma suust, waid aina ükski tiggedad ja hoplikud sanud. Siiski ei ärritand minnia millalgi omma ämma wihhale, ei millalgi ei annud temma temmale õigust, temmaga riidleda ja tapleda, waid auustas tedda ja olli tassane omma mehhe emma wasto. Agga kül se waene walwas mitto ööd, nuttes ja Jummalat pallubes, et temma isse ommast rohkest armust piddi omma rahho-Waimo maiasse saatma, et se truhinge sõbber piddi ämma südames asset wõtma, kes meile ütleb: „omma rahho annan ma teile!“ — Se wagga mõtte ja allandlik palwe kelas minnia südame seest keik kurja wihha ja tiggedust ämma wasto ärra, et sesamma kül keik temma maia-õnne ja rahho rikkus ja hea melega olleks üsna ärrakautanud, agga minnia jähhi kindlaste palwes ja palwe teggemisses, et Jesand piddi ikka weel uut joudo, uut woimust temmale andma, ikka lahke ja helde olla omma ämma wasto. — Katsus agga minnia wahhest temmale lapselikko armastussega sesuggust abbi ehk melehead tehha, kennest wanna innimessel wägga hea meel ja rõõm on, siis põlgas ämb sedda neyde sannadega: „ei minna ei tarwita sinno käest ühtege, ma saan ilma sinno abbita isse kül tõime, kassi mo silmide alt ärra!“ Olli minniale tarwis koddunt ärra minna, ja pallus ämma allandlikkult, ni kaua wätima laste järrel katsuda, et neile kahjo ei piddant sündima, siis temma ei wõtnud seddagi kuulda, waid wastas: „mis mul on sinno lastega teggemist, panne neid, kuhho sa tahhad!“ — Kuigi armsa ja illusa sannadega minnia ka tedda pallus, se ei aitand ühtege, temma südda olli kõwwa kui kiwwi. Ep olnud siis waese minniale muud nou, kui kannatlikkult ennast Jummala pühha tahtmisse alla allandada, kes selle ränga koorma temma peäle olli

pannud ning, Jummalat omma tiggeda ämma hinge eest palludes, sedda aega odata, mil Jummal isse sedda rasket koorma temma peält piddi ärrawereta-ma. — 13 aastaid ta piddi sedda risti kandma, sest äm ei ärkand ülles omma pattounnest, ei oskand silmad lahti tehha, et olleks sanud omma südame ja hinge wigga nähha ning Jummala käest pühha Waimo abbi palluda, et olleks sanud selle kurja hinge waenlasse wasto woitelda ja temmast woimust sada. Jah, se waene hing ei sanud ommad pattud tunda, et temma kül saggedaste pühhas koias ja laual käis, ning seäl silmakirjaks ommad pattud tunnistas, kül Jssanda ihho ja temma pühha werd pattude-andeksandmisseks wasto wõttis, agga unnustas, et se, kes kõlwatumal wisil sõõb Jssanda ihho ja joob temma werd, issenneselle iggawest hukkatust sõõb ja joob! — Ärra minne siis armas luggeja millalgi kirriko ja weel wähheminne Jummala armo laual muud kui et sa olled ennesele ommad pattud ilma kawwalust tunnistand, et olled neid selle nouga kahhetsenud, Jummala käest abbi ja joudo palluda, neid ka mahhajätta; jah, pallu Jummalat Jesusse Kristusse nimmel, siis saad sa temma läbbi ommas nõddrusses täit woimust, ja hoia ennast selle walle mõtte eest, et sa ollekssid jo sellepärrast õige ja jummalakartlik mees, et saggedaste kirrikus ja laual käid, waid tunnista omma waggadust ja jummalakartust ülles selge ja puhta armastusse läbbi liggimeste wasto, ja isseärraniste nende wasto, kellega sa ellad ühhes maias, ning olled nendega ühhendud lihha ja werrega! — Agga katsugo ka monne luggeja järrel, olgo äi ehk äm, olgo wäimees ehk minnia, kas ep olle ehk sesammasuggune tülli ja riid maias tühja kurja mõtte pärrast — kui se on nenda, siis ärra unnusta tehha, kui kirriko ehk laual lähhäd, mis praego so meletulletasin, ja hoia seks ka neid Jssanda sanno ommas südames, mis wagga Joannes meile kulutab 1 ram. 4 peat. 7 s.: „mo armad, armastagem teine teist, sest armastus on Jummalast, ja iggaüks, kes armastab, se on Jummalast sündinud ja tunneb Jummalat!“ —

Kas sa hallastad ka waeste peäle?

Olgo kül, et mitto innimesse selge hallastusse ja armastusse pärrast wäeste peäle armo heitwad ja neid aitwad, ilma selle peäle mõtlematta, mis pühha kirri meile ütleb: „kes waestele annab, se laenab Jehowale!“ siiski same sedda mittokorda nähha, et Jummal innimeste head tõõd jo siin ellus õnnistamatta ei jätta, mis teie, armad luggejad ka praego kuulda sate. —

Penjam Kasfel, ühhe rentniko poeg, kellel Saksamaal Elguti küllas üks tallokoht numa peäl olli, käis wägga sure holega kolis, nenda et temma südda wägga

raskeks ja kurwaks sai, kui sandi te ehk pahha ilma pärrast wahhest ei sanud koli minna, sest se kool olli 14 wersta küllast ärra. — Handorw olli selle paiga nimmi, kus se kool olli. — Keik külla lapsed armastasid Penjamit wägga ja tullid temma wannematte oue peäl kokko, seält ühhes kous Handorwi koli minna. — Ühhel hommikul, kui ollid ühhes kous senna minnes, nemmad leidsid üht waest wanna ellatand meest pu al istmas, kes ennam ei jaksand eddasi käia ja keige ô pu al olli puhkand. Penjam küssis, mis temmale piddi wigga ollema, agga temma ei jaksand sure nuttoga paljogi räkida, ja kui Penjam ni paljo arro temma juttust sai et nälg temma rammo olli ärrawôtnud, andis temma kohhe omma teroga, mis olli koli minnes kasa wôtnud, selle waesele ja jookšis noppeste jôele, temmale kübbaraga wet tua. Selle wähhe toido läbbi sai wanna mehhe südda pissut kinnitud, ja tännas Jummalat ja poisikest selle temmale tehtud abbi eest. — Kui koli-lapsed ollid eddasi läinud, tulli Elguti moisa herra, kelle pärralt Elguti külla olli, seddasamma teed môda hulkuma, andis selle waesele andi ja küssis, kuhho temma nou olli minna. Wanna mees ütles, et tahtis Pernstatti minna, omma tüttre waatma, et agga olli wannuse pärrast te peäl ärrawässind ning on piddant wägga waesel wisil ôôd oues puhkama, agga et ei olleks ennam jaksand eddasi käia, kui ei olleks üks koli-laps, kes tedda olli leidnud pu al istmas, otsego hallastaja Samaria mees, temmale abbi teinud. — Herra läks koio ja laskis jallapeält sedda wanna meest omma moisa tua, ja käskis perrele, truiste temma eest hoolt kanda, kunni temma hopis terweks piddi sama, ja läks isse Handrowi koli, järrele kulama, missuggune koli-laps se piddi ollema, kes selle wanna ellatand haige peäle olli hallastand ja temmale abbi teinud. — Ni pea kui kuulda sai, et Penjam olli sedda head selle waesele teinud, ütles temma temma wasto: „olled sinna temmale head teinud, siis sa pead minno poiaga ühheskous kolis käima, ja minna tahhan sinno eest murretseda, kui minno enese lapse eest.“ — Kui Penjam olli 15 aastaid wannaks sanud, wiis Elguti herra tedda linna, et seäl piddi aptekri ammeti ôppima, mis Penjam isse wägga himmustas ôppida. — Ep olnud temma kaua aega apteki peäle olnud, siis hakkas ka apteker tedda wägga armastama, et temma wägga sannakulelik pois olli ja wägga suurt hoolt omma ôppimisse jures kandis. Kui Penjam sai omma ammeti täieste wälja ôppind, läks temma 6 aasta peäle woera male, ja tulli jälle omma wanna perremehhe jure taggasi, kes ürrikesse aega, pärrast sedda, surri ja temmale apteki ja ühhe moisa pärrandusseks jättis. — Penjam sai nüüd rikkaks mehheks ja olli temmale ka joudo omma wanna emma eest murretseda, kes jo 10 aastaid lesse pölwes

ellas, ja omma kahhe öede eest. — Peñjam korjas neid enneſe jure ja Jummala armo olli temmaga! — Salom. öppet. ſan. 14, 21. „Kes hädda-liste peäle armo heidab, on wägga önnis!“ —

Kas olled tru orri?

Liſo olli omma auſa wannematte ſuur röom, ſeſt nemmad ollid tedda ſure holega ülleskaswatand; temma öppis keik mis ſelle tüttarlapſele tarwis on, kes woeras maias tenistuſt peab otſima ja omma töga omma pea peab toitma. Keik nabri rahwas räkiſid temmaſt kui ühheſt wägga armſa ja auſa tüttarlapſeſt, kenneſt iggamees, kes tedda tundis, ſuurt luggo piddas. Ei ſanud agga Liſo kaua omma wannematte maias ellada, ſeſt kui olli 12 aastaid wannaks ſanud, ſiis ollid jo möllemad wannemad ärraſurnud. — Kui emma olli ſurremas, iſſa olli jo enne ſurnud, ſiis pallus üks naber tedda, et piddi temmale lubbama, Liſut enneſe jure kaswandikkuks wötta, mis ni mitto teiſed nabrid ka ſowiſid; agga ſellel, kes esmalt tedda olli enneſele pallund, andis emma omma laſt hea melega. Kui Liſo olli täieks inimeſſeks ſanud, leris käinud ja Jummala armo laual wasto woetud, jähhi temma weel 4 aastaid omma kaswataja maias, ja hakkas ſiis omma enneſe leiba otſima. Sedda pisſut warra, mis olli omma wannematteſt pärrind, ta kinkis omma wennale, et piddi joudma üht ammeti öppida. Temma leidis pea tenistuſt ja olli ni ſannakulelik, ſiwus, tru ja keige tö jures kerme, et omma pitka tenistuſſe aial agga pari ſakste jures olli tenimas, ſeſt et ta ennam kui 10 aastaid ühhel kohhal paigale olli. Jummal olli temmale terwe ja priske kehha annud, ja armastas töod, ſellepärraſt temma ka ei otſind enneſele hölpſama ello; mehhele temma ka ei tahtnud miüna, waid ütles: „neid wiſi innimeſſi on muidogi Ma peäl kül, mis minna hakkan nende hulga weel kaswatama!“ Ommad leibawannemad ta armastas keigeſt ſüddameſt, hoidis nende warra nenda kui ſe olleks temma omma ollewad, ja kui näggi ehk kulis, et nemmad middagi ſowiſid, mis temma joudis neile tehha ehk murretſeda, ſiis ta ep olnud enne rahhul, kunni nemmad ſedda piddid kätte ſama. — Temma armastus leibawannematte wasto, temma lahke meel, temma truus ja tasſandus, temma armſad wiſid wannematte laste wasto ja ſe ſuur hool, mis ta nende eeſt kandis, teggi tedda ka wägga armſaks leibawannematte meleſt, kes tedda ennam kui orja ei piddant, waid kui üht armſa koddakouſt ja ſuggulaſt. Kui Liſo jo hakkas wannaks ſama, ſai temma kuulda, et üks neiſt ſakſadeſt, kelle jures temma jo mitme aasta eeſt olli tenind, mönda ſugguſe önnetuſſe ja

willetsusse läbbi, olli sure waesusse sisse sattund: mis temmale, selle trui orjale, olli siis muud teggemist, kui 30 talrid (se on 30 rubla höbbe rahha) kätte wõtta, mis pool jaggo sest warrast olli, mis ta Jummala armo läbbi omma kaua, agga trui tenistusse sees olli kokko korjand, ja neid temma endise nüüd waeseks läinud leibawannemattele sata. Agga Liso ei tahtnud mitte, et nemmad sedda piddid teäda sama, et temma käest se rahha olli tulnud; läkkitas sedda sellepärrast selle õppetaja kätte, kelle kihhelkonnas need waeseks läinud sakšad ellasid, ja pallus tedda mitte neile öölda, kes sedda rahha olli läkkitanud, ning neid sakšad tröstida, kes temmale (Lisole) ni paljo head ollid teinud. — Nenda püdis Liso omma ello otsani teistele head tehha, kus ja millal temma seks pärrast aega leidis; sellepärrast ollid temma leibawannemad wägga kurwad, kui siit mailmast ärraläks, nenda kui olleks surm nende ennese õdde ehk liggisuggulast ärrakorjand. —

On siis ka teie hulgas, armad luggejad, monned orjad, palluge siis Jummalat, et ta annaks ka teile sedda armo, ikka sannakulelikkud, lahked, truid ja tännolikkud olla omma leibawannematte wasto, sest se on Jummala tahtminne, et: „poeg peab auustama omma issa ja sullane omma issandat!“ — Maleaki 1, 6.

Kas sa ellad kassinaste ja puhtaste?

Josep Bõm, ühhe tallopoia poeg Saksamaal, hoidis omma wannematte anni, agga temma ei wahtind mitte joude nende jures, waid otsis ja pallus tutwade käest ramatud, mis ta sure holega omma hoidmisse jures lugges. Kui issa sedda näggi, panni temma tedda koli, et temmast piddi moistlik ja tark innimenne sama; temma õppis ka sure murrega ja olli sannakulelik pois, kenest suggogi pahhad kombed ja wallatust ep olnud kuulda. — Kui ta kolist lahti sai, panni issa tedda liñna ühhe poekaupmehhe jure, kaupmehhe ammeti õppima; agga temma peremees olli püsti lakkokoer, kes mitte üht päwa üsna selge ep olnud, ja ni tigge omma joobnud peast olli, et keik perre ennast temma eest ärrapeitis. Juhtus Josep siis temma wasto tullewad, siis loi temma temma silmad sinniseks ja wõttis tedda karwust kinni; peäle sedda peksmist sai Josep wägga waest ja alwa toito ja ei tohtnud keige pakkasama külma aial suggogi wahhest tuppa soja miñna, nenda et jo temma essimesse õppimisse aastal külm temma käed ja jallad ärrawõttis. Agga sedda keik kannatas Josep tassandusse ja kannatusse melega, ei nurrisend millalgi, waid teggi iggal aial wägga truiste, mis temma kohhus olli; temmal olli agga surem murre omma perremehhe patto ja häbbi kinnimatta, sellepärrast temma ka ei rägind sest kellelgile, ei nimme-

tand sest ka ühtegi omma issale, kedda temma ei tahtnud kurwastada. Kui üht kallist warra temma hoidis ommas süddames sedda jummalakartust, mis temma issa senna sisse olli külwand. Kui Josep wannematte maiast ärralaks, kinnitas issa temmale wagga Tobia sannad 4, 5.: „keige omma ello aia mötle Issanda meie Jummala peäle ja ärra püa mitte patto tehha, egga ülle temma käskude minna, te öigust keik omma ello aia ja ärra käi üllekohto tee peäl!“ — ja need sannad seisid iggapäwa Josseppi meles ja juhhatasid keik temma töod ja teggemissed. Sure murrega temma näggi, kuida Jummala needminne temma jummalakartmatta perremehhe maiaellamist ennam ja ennam rikkus, nenda et päwast päwani waesemaks läks, et olli kül esstmesseest otsast rikkas mees olnud. Josep olli nüüd jo priske ja känna noreks mehheks ülleskaswand, ja temma perremehhe praua kiusas tedda ühhel öhtul nisammoti, kuida Potiwari naesterahwas teggi, agga temma pöggenes patto eest. Kui praua näggi, et temma pattune himmo olli ilmsiks tousnud, kargas temma nuaga Josseppi peäle ja tahtis temma ellola otsa tehha; ei sanud agga mitte tedda ärratappa, waid teggi temmale agga hawa kurgo külge. Josep wöttis kätte ja jooksis kui pelletud pödder maiast ja linnast wälja, jooksis keige ö läbbi, ja langes wimaks ühhe louende-plekia oue körwas mahha. — Se plekia olli üks aus mees, wöttis Josseppi enese jure, kulas temma halle luggo temma käest järrel ja nuttis temmaga isseärraniste Josseppi issa sure kurbdusse pärrast, kui piddi omma poia willetsa ellust kuulda sama. — Plekia wöttis Josseppi enese tö jure, mis temma römoga teggi. — Monne aia pärrast kirjotas Josep omma issale, missuggune ello temmale olli olnud, ja pallus temma käest pissut rahha ennesele rided osta. Agga missugust wastust sai Josep? Temma issa olli tullekahjo läbbi keigest ommast warrast ilma jänud ja waeseks innimesseks sanud, nenda et kerjamissest ellas. — Se aus plekia korjas nüüd omma tutwade ja söbrade käest rahha kokko ja läkkitas sedda Josseppi issale. Kui süggise kätte tulli, et plekimisse-aeg olli möda läinud, satis plekia Josseppi ladade peäle neid louendid ärramüma; ka selle kauba jures olli Josep wägga tru ja toi wiimse koppika, mis ta louendi eest olli sanud, omma perremehhe kätte, ja keik kasso, mis plekia ommast kaubast sai, satis temma Josseppi issale. — Kolme aasta pärrast surri plekia, ja Josep olli omma truusse ja öigusse pärrast wägga armsaks temma melest läinud, nenda et temma muist ommast warrandusseest Josseppile pärrandusseks jättis. Josep aias omma kaddunt perremehhe kauba eddasi, Jummal önnistas sedda nenda, et ta surema linna sai minna ja rohkema kasso ennesel leida. Temma olleks hea melega omma wan-

na issa läinud waatma, agga ei julgend, sest et se kaupmees, kelle jures temma esmalt olli olnud, teda igga polel kui warga ja jookśia laskis järrel otśida; — śiiski temma iggatses wägga, omma issa jälle nähha sada, ja sowis temma ja omma õedega ühhes ellada ja laskis neid enneśe jure tulla, makśis issa wõllad ärra, kaswatas ommad õed illusaste ülles ja panni neid kahhe ausa meestele, kes temma sõbrad ollid, mehhele ja kui ep olnud ennam temmale murret omma õede peatoidusse pärrast, śiis hakkas temma isse naest wõtma. Josep ei otśind enneśele rikka tüttarlast naeseks, waid üht trui, töteggia, jummalakartlikko abbikaast, kellega temma rahholiste ja armastusse sees ellas ja temmaga ühhes kous waeste ja häddaliste ees hoolt kandis. Temma rikkus kaswis päwast päwani, agga nisammoti ka temma allandus ja tänno meel Jummala wasto, sellepärrast olli ka Jummala õnnistus temmaga, senni kunni temma omma wanna ea sees omma hinge heitis, ja mitme tuhhandest surno aeda sai sadetud, kus nemmad temma auda omma silma-wega kastsid. —

Wõtta śiis, armas luggeja, ka nenda kui Josep, ikka Jssandat omma Jummalat melespiddada, ja ärra unnusta, et: „sedda, kes õige, kistakse ahhastusseśt wälja, agga kes õål, saab temma asseme-le!“ — Õppet. sanna 11, 8.